

วิเคราะห์นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจ
ตามหลักวิชาการ แนวคิด และทฤษฎี
Analyze Urgent Government Policies Related to Stimulating the Economy.
According to Academic Principles, Concepts, and Theories

จินณณิชา روبคอบ^{1*} และอัครวิทย์ روبคอบ²

Jinnicha Robkob^{1*}, and Aukkarawit Robkob²

^{1*}มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาพิษณุโลก

^{1*} Rajamangala University of Technology Lanna Pitsanulok

² คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² Mahasarakham Bussiness School Mahasarakham University.

*Corresponding author: E-mail: Aukkarawit.r@msu.ac.th

Received 28/03/2024 | Revised 26/04/2024 | Accepted 27/04/2024

บทความวิชาการ (Academic Article)

บทคัดย่อ

ประเทศไทยกำลังเผชิญหน้ากับความท้าทายที่หลากหลาย รวมถึงผลจากวิกฤตโควิด-19 ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ที่ยังไม่ฟื้นตัวอย่างเต็มที่ รัฐบาลในปัจจุบันพยายามตอบสนองด้วยการนำเสนอโยบายเร่งด่วน เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างความเท่าเทียมกัน และลดความเหลื่อมล้ำของภาคประชาชน บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ 5 นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี และเพื่อวิเคราะห์ วิพากษ์ ประเด็นสำคัญของ 5 นโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลได้แถลง พบว่านโยบายเร่งด่วนของภาครัฐนั้น เป็นเรื่องที่ดี หลายโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้น หากทำได้เข้าประเทศ เกิดเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ ลดค่าใช้จ่ายภาคประชาชน แต่บางนโยบายก็อาจจะมีผลเสียตามที่นักวิชาการหลาย ๆ ท่านกังวล และให้ข้อเสนอแนะไว้ มีข้อสังเกตว่า รัฐบาลอาจจะต้องจัดหาเงินเพื่อมาใช้จ่ายตามงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้ตามนโยบาย คือ ขยายกรอบการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณของวงเงินงบประมาณในปี 2568 เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้น หรืออาจจะกู้ยืมด้วยการออกพันธบัตร หรืออาจจะกู้ยืมจากรัฐบาลต่างประเทศที่มีดอกเบี้ยต่ำ

คำสำคัญ: ดิจิทัล วอลเล็ท; นโยบายเร่งด่วน; นายกรัฐมนตรี

Abstract

Thailand is facing a variety of challenges. Including the results of the COVID-19 crisis. Both economically, socially and politically, which have not yet fully recovered. The

current government is trying to respond by introducing urgent policies. To stimulate the economy, create equality and reduce inequality in the public sector This academic article The objective is to present 5 urgent policies of the government of Mr. Settha Thavisin, Prime Minister, and to analyze and criticize important points of the 5 urgent policies that the government has announced. It is found that the urgent policies of the government sector are It's good. Many projects are intended to stimulate the economy in the short term. To earn income into the country. There is money circulating in the economy. Reduce public sector expenses, But some policies may have negative effects, as many academics are concerned about and have made suggestions. It is noted that, The government may have to find money to spend according to the budget expenditures set according to the policy, which is to expand the framework for extra-budget spending of the budget limit in 2025 in order to stimulate the economy in the short term. Or may borrow by issuing bonds or may borrow from foreign governments with low interest rates.

Keywords: Digital Wallet; Urgent Policies; Prime Minister.

บทนำ

ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ให้อำนาจหน้าที่กับสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดำเนินการควบคุมและจัดให้มีการเลือกตั้งระดับประเทศเพื่อสรรหานายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ตามที่มีประกาศเป็นพระราชโองการแต่งตั้งให้นายเศรษฐา ทวีสิน เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2566 แล้วนั้น (Office of the Election Commission, 2023) นายกรัฐมนตรีจึงมีหน้าที่ที่ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เพื่อให้ทุกภาคส่วน ทุกหน่วยงานของประเทศ รวมถึงประชาชนโดยทั่วไปได้ทราบถึงเจตนารมณ์ ยุทธศาสตร์ และนโยบายของรัฐบาล ได้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะสร้างความสามัคคีปรองดองให้เกิดขึ้นแก่สังคมไทย ซึ่งจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาประเทศ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในมิติใหม่ร่วมกัน (Royal Thai Government, 2023) รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 ที่รัฐบาลก่อนได้กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาประเทศ ให้หน่วยงานรัฐบาลทุกภาคส่วน ต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 65 เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของประเทศไทยว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” (Office of the National Economic and Social Development Board, 2018)

เพื่อพิจารณาแล้ว พบว่า ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองภายในประเทศ ซึ่งถูกซ้ำเติมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ทำให้กลายเป็นภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจเป็นวงกว้าง ยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่ และยังไม่สามารถแก้ไขเยียวยาได้อย่างเป็นรูปธรรม ขณะที่ปัญหาสังคมและการเมืองยังคงยืดเยื้อ ผังรากลึก และยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ได้สร้างความท้าทายให้กับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ปัญหาความขัดแย้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ความขัดแย้งของประเทศมหาอำนาจของโลก ปัญหารายได้ภาคการเกษตรจากผลผลิตที่ตกต่ำ ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น รายจ่ายในครัวเรือนที่สูง ส่งผลให้เกษตรกรไทยมี

หนี้สินที่เพิ่มสูงมากยิ่งขึ้น ปัญหาทางด้านสังคมซึ่งประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ซึ่งเป็นความท้าทายสำหรับการหาแรงงานรุ่นใหม่มาทดแทน ในขณะที่ประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมาย การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ความขัดแย้งทางความคิด การแบ่งแยกด้านความคิด และการไม่ให้ความเคารพต่ออัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทย ได้นำไปสู่ความกังวลในสังคม ซึ่งเป็นความท้าทายที่ประเทศไทยต้องเผชิญและปรับตัวในหลายมิติ (Royal Thai Government, 2023) (Money & Banking, 2023); (TNN Online, (2023)); (Thai PBS, 2023); (Thai PBS, 2023)

จากที่ได้กล่าวมาปัญหาเหล่านี้ เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความยากจน ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียมกัน และความทุกข์ยากของประชาชนในสังคมไทย ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถเติบโตได้ตามศักยภาพ นำไปสู่วิกฤตความเชื่อมั่นของประชาชน และกลายเป็นเป้าหมายหลักที่รัฐบาลต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง วิเคราะห์นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจ แนวคิด ทฤษฎี และคำแนะนำ ข้อเสนอแนะของนักวิชาการ และหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำเสนอนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมถึงวิเคราะห์นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการกระตุ้นเศรษฐกิจ ตามหลักวิชาการ แนวคิด และทฤษฎี เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงนโยบายต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ดำเนินการหรือวางแผนไว้ รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อเศรษฐกิจและสังคม หลังจากใช้นโยบาย รวมถึงเพื่อให้ภาครัฐมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาอย่างมุ่งเป้าและตอบสนองต่อปัญหาของประชาชน สร้างความพร้อมและวางรากฐานสำหรับอนาคตที่ดีกว่าของคนไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อต้องการนำเสนอ 5 นโยบายเร่งด่วนที่รัฐบาลได้แถลงไว้ ตามหลักวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี และคำแนะนำ ข้อเสนอแนะของนักวิชาการ และหน่วยงานต่างๆ
2. เพื่อวิเคราะห์ประเด็นสำคัญของ 5 นโยบายเร่งด่วน ตามหลักวิชาการ แนวคิด และทฤษฎี

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม 5 นโยบายเร่งด่วนของภาครัฐในครั้งนี้ พบว่า นโยบายดังกล่าวผ่านการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และบูรณาการมาจากหลายศาสตร์และหลายมิติ จึงไม่สามารถนำ แนวคิด และทฤษฎีในศาสตร์ใด ศาสตร์หนึ่งเพื่อมาอธิบายให้ครอบคลุมได้ ดังนั้น ผู้เขียนจึงขอนำเสนอแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษา จำนวน 5 ทฤษฎีต่อไปนี้

ทฤษฎีนโยบายสาธารณะ (Public Policy) เป็นกิจกรรมที่กระทำโดยรัฐบาลซึ่งครอบคลุมกิจกรรมทั้งหมดของรัฐบาล รวมทั้งข้อกำหนดและระเบียบในการควบคุมและกำกับกับการดำเนินกิจกรรมของปัจเจกบุคคลและนิติบุคคลทั้งหมดตลอดจนการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ (Ira Shkansky, 1970) โดยกิจกรรมที่รัฐบาลสามารถเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ อาจก่อให้เกิดผลกระทบทางบวกและทางลบต่อสังคม ครอบคลุมทั้งภายในและภายนอกประเทศ และชอบด้วยกฎหมาย (Thomas R. Dye, 2011) ซึ่งการใช้อำนาจของรัฐในการจัดสรรกิจกรรมเพื่อตอบสนองค่านิยมของสังคม (David Easton, 1990) การกำหนดนโยบายสาธารณะเป็นอำนาจของผู้นำทางการเมือง ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ โดยนโยบายของพรรคการเมืองจะไม่ถือเป็นนโยบายสาธารณะ จนกว่าพรรคนั้นจะได้รับการเลือกเข้ามาเป็นรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลจะจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน กิจกรรมของรัฐบาลจะต้องเป็นชุดของการดำเนินการที่มีระบบและ

กระบวนการที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่จะแก้ไขปัญหาสำคัญของสังคม รวมถึงการลดความขัดแย้งและส่งเสริมความร่วมมือในภาคประชาชน (James E. Anderson, 1994) รวมถึงเป็นการตัดสินใจที่จะกระทำเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนจำนวนมาก มิใช่การตัดสินใจเพื่อผลประโยชน์ส่วนบุคคล กิจกรรมดังกล่าวต้องปรากฏให้เห็นจริง มิใช่เป็นเพียงการแสดงเจตนารมณ์ หรือความตั้งใจด้วยคำพูดเท่านั้น หรืออาจจะเป็นการเลือกทางเลือกที่จะกระทำ โดยพิจารณาผลจากผลการวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โดยอาจทำการวิเคราะห์จากต้นทุนและผลตอบแทน

ทฤษฎีของเคนส์ (Keynes's theory) เป็นทฤษฎีทางด้านเศรษฐศาสตร์มหภาคของนักเศรษฐศาสตร์ชาวอังกฤษ ได้เสนอทฤษฎีนี้ไว้ในหนังสือ The General Theory of Employment, Interest, and Money มุ่งให้ความสำคัญกับนโยบายการใช้จ่ายของภาครัฐบาล พร้อมกับมาตรการลดภาษีเพื่อกระตุ้นความต้องการซื้อจากความต้องการบริโภคของประชาชน จากสถานะเศรษฐกิจของประเทศที่ถดถอยอยู่เดิม ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานที่ว่า การลดค่าแรงให้ต่ำลงจะส่งผลให้เกิดการจ้างงานที่มากขึ้น แต่จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าความต้องการสินค้าก็จะต่ำลง ส่งผลทำให้ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการขายสินค้าได้ในระดับที่ต่ำอยู่ดี นำไปสู่การลดการลงทุน ลดการจ้างงาน จนทำให้เกิดการว่างงานที่สูงขึ้นตามมาในที่สุด (International Monetary Fund, 2014); (Britannica, 2014) ทฤษฎีนี้ สามารถอธิบายว่า การใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มการใช้จ่ายจากภาครัฐบาลลงสู่ภาคธุรกิจแล้ว จะส่งผลให้ภาคธุรกิจมีผลประกอบการที่ดีขึ้น พนักงานก็จะได้รับเงินได้ที่มากขึ้น จะเพิ่มการใช้จ่ายภาคประชาชนที่เพิ่มขึ้นด้วย โดยมุ่งเน้นกระตุ้นการบริโภค เพื่อที่จะได้นำไปสู่การพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับมหภาค ทั้งนี้ต้องกระทำไปพร้อมกับการลดดอกเบี้ยลงเพื่อสนับสนุนให้ผู้คนใช้จ่าย รวมถึงปรับปรุงนโยบายทางการเงินแก้ไขระบบภาษีด้วยมาตรการลดภาษี ควบคุมความต้องการซื้อสินค้าบางชนิดจนกว่าอัตราการว่างงานที่สูงและความต้องการของผู้บริโภคจะฟื้นตัวกลับมา (Investerest.co, 2023); (Britannica, 2014)

ทฤษฎีทางการเมือง (Political Theory) เป็นทฤษฎีที่เน้นการปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและสังคม ประกอบกับการใช้อำนาจและตำแหน่งทางธุรกิจ Davis (1960) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจขององค์กรในสังคมและผลกระทบทางสังคมของอำนาจ เขาได้เสนอว่า อำนาจทางธุรกิจ (Business Power) เป็นหนึ่งในองค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร องค์กรซึ่งนับว่าเป็นสถาบันทางสังคมจำเป็นต้องมีการใช้อำนาจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากอำนาจที่องค์กรมีนั้น ไม่ได้เกิดจากตัวองค์กรเองเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากสังคมด้วยเช่นกัน ดังนั้น แนวคิดของ Davis (1960) คือ การไปด้วยกันอย่างเท่าเทียมของอำนาจและความรับผิดชอบต่อองค์กรใดที่ไม่ได้ใช้อำนาจที่ตนมีอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมจะต้องสูญเสียอำนาจนั้นไปจากสังคม เพราะจะมีองค์กรอื่นมาช่วงชิงอำนาจนี้ไปแทน เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนในสังคมที่ให้ความสำคัญกับเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ในมุมมองของทฤษฎีทางการเมืองนี้ ยังเสนอแนะอีกว่าเรื่องสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร คือ องค์กรต้องหาทางออกให้กับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมที่องค์กรดำเนินการทางธุรกิจอยู่ด้วยอำนาจที่องค์กรมี

ทฤษฎีการสร้างยอมรับ (Legitimacy Theory) เป็นทฤษฎีที่เน้นความสำคัญเกี่ยวกับแนวคิด "สัญญาทางสังคม" (Social Contract) ซึ่งเป็นสัญญาระหว่างองค์กรและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กร โดย Shocker and Sethi (1973) ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดสัญญาทางสังคมไว้ว่าการที่องค์กรจะสามารถเติบโตและอยู่รอดได้นั้นขึ้นอยู่กับ 1) การส่งมอบสิ่งที่สังคมนั้นปรารถนาได้ และ 2) การกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองแก่กลุ่มสังคม ทั้งนี้ หากองค์กรละเมิด หรือมิได้ปฏิบัติตามสัญญาทางสังคม องค์กรก็มีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการอยู่รอดได้

ตามหลักทฤษฎีการสร้างความชอบธรรม เมื่อองค์กร พบว่า การดำเนินงานขององค์กรไม่ได้สอดคล้อง หรือไม่ได้ปฏิบัติตามสัญญาทางสังคม องค์กรจะมีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อแสดงออกซึ่งการสร้างความชอบธรรม ซึ่งสามารถทำได้ ผ่านการเปิดเผยในรายงานประจำปี หรือรายงานอื่น ๆ ที่มีการเปิดเผยแก่สาธารณชน ตัวอย่างเช่น การเปิดเผยรายงานเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อทางสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility) ในรายงานประจำปี เป็นต้น ทั้งนี้ ลักษณะ (Nature) หรือประเภทขององค์กรเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเปิดเผยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อทางสังคมขององค์กรนั้น ๆ ด้วย (Dowling and Pfeffer, 1975) นอกจากนี้ ในสังคมกลุ่มใดก็ตามที่องค์กรมิได้ปฏิบัติหรือแสดงออกซึ่งความชอบธรรม ในสังคมนั้นจะเกิดการเรียกร้องสัญญาทางสังคมกลับมาคืนมาด้วยวิธีการที่สร้างผลกระทบเชิงลบแก่องค์กร ทั้งนี้ เพื่อให้้องค์กรสานต่อการปฏิบัติตามสัญญา (Deegan and Rankin, 1997)

วิเคราะห์นโยบายที่สำคัญและเร่งด่วน

จากคำแถลงนโยบายรัฐบาลโดย นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง คนที่ 30 ของประเทศไทย เป็นการแก้ปัญหาแบบมุ่งเป้า นโยบายมุ่งแก้ไขปัญหาประชาชนแบบเร่งด่วน ตามที่ได้หาเสียงเอาไว้ก่อนหน้านี้ (Money & Banking, 2023); (TNN Online, (2023); Chinprateep, (2023)

Thailand Development Research Institute (TDRI) ได้กล่าวถึง นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันว่า นโยบายหลายอย่างมีวัตถุประสงค์มุ่งที่จะแก้ไขความเดือดร้อน และปัญหาของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง แต่ก็มีหลายนโยบายที่จะสร้างปัญหาให้ประเทศไทยในระยะยาวในหลายประเด็น ได้แก่ 1) สร้างภาระทางการคลัง เนื่องจากการใช้งบประมาณที่มากเกินไป 2) มีแนวโน้มที่จะใช้เงินนอกงบประมาณผ่านทางรัฐวิสาหกิจ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐบาล การใช้งินดังกล่าวจะไม่ผ่านกระบวนการงบประมาณและไม่สามารถตรวจสอบได้โดยรัฐสภา (Thailand Development Research Institute (TDRI), (2023a)

จากที่ได้กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปเป็นประเด็นโดยแบ่งตามความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. นโยบายระยะสั้น หรือนโยบายเร่งด่วน มุ่งเน้นกระตุ้นเศรษฐกิจที่รัฐบาลจะดำเนินการทันทีคือการกระตุ้นการใช้จ่าย ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพลิกฟื้นเศรษฐกิจให้กลับมาเติบโตอีกครั้ง ได้แก่

1) การเติมเงิน 10,000 บาท ผ่านดิจิทัลวอลเล็ต (Digital Wallet) เป็นการเติมเงินเข้าไปในระบบเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจและกระจายรายได้สู่ทุกภูมิภาค การนี้ไม่เพียงแต่สร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและเสริมสร้างภาคธุรกิจเท่านั้น แต่ยังช่วยให้รัฐบาลสามารถเก็บภาษีได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการวางรากฐานสำหรับเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศในอนาคต ในประเด็นนี้ มีนักวิชาการจำนวนหลายท่านได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

ธรรมธีร์ สุกโชติรัตน์ นักวิชาการและนักบริหารด้านดิจิทัล ได้กล่าวว่า นโยบายการแจกเงินดิจิทัล 10,000 บาท ถือเป็นนโยบายที่ประชาชนที่มีรายได้น้อยได้รับประโยชน์สูงสุด ได้กระตุ้นเศรษฐกิจ เกิดการออกแบบระบบเงินดิจิทัล และทำให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานสู่เศรษฐกิจดิจิทัล แต่ด้วยปริมาณการใช้งบประมาณที่สูง (Thanthee, 2023)

นายสุปรีย์ ทองเพชร ประธานสภาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย หรือ สภาเอสเอ็มอี กล่าวว่า เงินดิจิทัลที่ถูกสร้างขึ้นภายในระบบปิด จำกัดการใช้จ่ายให้อยู่ภายในระบบนั้นเท่านั้น ซึ่งอาจจำกัดความสามารถในการแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาท การนี้สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้ชั่วคราว แต่ไม่ยั่งยืน ดังนั้น ข้อเสนอแนะคือ ภาครัฐควรลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาความสามารถของประเทศ และสนับสนุนการสร้างอุตสาหกรรมใหม่เพื่อเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจดิจิทัล รวมทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการ SMEs ในการรับซื้อเงินดิจิทัลคืน และให้การลดหย่อนภาษีเพื่อกระตุ้นการใช้เงินดิจิทัล (Siamrath Online, 2023)

ปิยศักดิ์ มานะสันต์ ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายวิจัยการลงทุน สายงานวิจัย บล.อินโนเวสต์ เอกซ์ จำกัด ได้กล่าวว่า นโยบายดิจิทัล 10,000 บาท หากมองไปข้างหน้าตามที่นายกฯ กล่าวว่าจะได้ใช้ในเดือน กุมภาพันธ์ 2567 จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศไทยได้ เพราะจากการประเมินเศรษฐกิจโลกปีหน้าอาจจะเข้าสู่ภาวะถดถอย หลายประเทศเข้าสู่ภาวะชะลอตัว เพราะฉะนั้น จึงควรส่งเสริมการใช้จ่ายซื้อขายภายในประเทศจะช่วยได้อย่างแน่นอน เศรษฐกิจไทย สามารถเติบโตขึ้นจากการอัดฉีดเม็ดเงินด้านการบริโภค (Siamrath Online, 2023)

นายปรกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล ผู้แทนจากพรรคก้าวไกล ได้กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับนโยบายนี้ เพราะเป็นนโยบายที่ใช้เงินจำนวนมหาศาล และมองว่าไม่ได้ตอบโจทย์ต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ ปัจจุบันการบริโภคไม่ได้กำลังหดตัว แต่กำลังฟื้นตัว ปัญหาที่แท้จริง คือ การส่งออก ซึ่งนโยบายนี้ไม่ได้ช่วยเรื่องการส่งออก (Siamrath Online, 2023)

ผู้เขียนมีข้อสังเกตว่า นโยบายนี้ เป็นนโยบายที่ดี นโยบายดังกล่าวถือเป็นมาตรการที่เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะในการช่วยเหลือประชาชนที่มีรายได้น้อย การกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการทั่วทุกภูมิภาคของประเทศจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้น และทำให้รัฐมีรายได้จากภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะนำไปตามทฤษฎีของเคนส์ (Keynes's theory) ถ้าเพิ่มรายได้ของประชาชนให้มากขึ้น ก็จะเพิ่มการใช้จ่ายภาคประชาชนที่เพิ่มขึ้นด้วย เป็นการกระตุ้นการบริโภคเพื่อที่จะได้นำไปสู่การพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับมหภาค ทั้งนี้ต้องกระทำไปพร้อมกับการลดดอกเบี้ยลงเพื่อสนับสนุนให้ผู้คนใช้จ่าย รวมถึง ปรับปรุงนโยบายทางการเงิน แก่ระบบภาษีด้วยมาตรการลดภาษี ควบคุมความต้องการซื้อสินค้าบางชนิดจนกว่าอัตราการว่างงานที่สูงและความต้องการของผู้บริโภคจะฟื้นตัวกลับมา

2) การแก้ปัญหาหนี้สินทั้งในภาคเกษตร ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน โดยรัฐบาลจะพักหนี้เกษตรกรตามเงื่อนไขและคุณสมบัติที่เหมาะสม ภาคธุรกิจและประชาชนทั่วไป รัฐบาลจะช่วยประคองภาระหนี้สินและต้นทุนทางการเงิน รวมถึงผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ส่วนกลุ่มอื่น ๆ จะเร่งแก้ไขปัญหานี้โดยไม่ขัดต่อวินัยทางการเงินการคลังของภาครัฐ ในประเด็นนี้ มีนักวิชาการจำนวนหลายท่านได้ให้ความเห็นไว้ ดังนี้ (Thailand Development Research Institute (TDRI), 2023a); (ThairathMoney, 2023b)

Thailand Development Research Institute (TDRI) (2023) ได้กล่าวว่า นโยบายยกเว้นหรือลดหนี้เงินกู้ยืมโดยไม่สมเหตุผล จะสร้างบรรทัดฐานซึ่งทำลายวินัยการชำระหนี้ของประชาชน

วรธร เลิศรัตน์ นักวิจัย 101 PUB ได้นำเสนองานวิจัย ผลการศึกษาจากการสำรวจสถานการณ์ความยากจนของเกษตรกรไทย ที่เวทีวิเคราะห์นโยบายพรรคการเมือง และข้อเสนอสำหรับการเลือกตั้ง 2566: เพื่อความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตเกษตรกร จัดโดยมูลนิธิชีววิถี มูลนิธิเกษตรกรรมยั่งยืน

(ประเทศไทย) สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นโยบายการให้เงินอุดหนุนเกษตรกรในปัจจุบัน จะส่งผลให้ภาวะความยากจนและความเหลื่อมล้ำเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีการเกษตร 8 ล้านครัวเรือน คิดเป็น 29.00% โดยเป็นอาชีพที่ยากจนที่สุด คิดเป็น 11.40% เป็นผู้ที่มีรายได้ไม่พอจ่าย คิดเป็น 27.00% โดยเฉพาะมีรายได้หลังหักรายจ่าย ไม่เพียงพอชำระหนี้และไม่เพียงพอที่จะลงทุนทำเกษตรกรรมในรอบถัดไป คิดเป็น 42% ยิ่งไปกว่านั้น มีหนี้สิ้นค้างชำระเก่าซึ่งมากกว่าทรัพย์สินที่ถือครองอยู่ คิดเป็น 34% ซึ่งสาเหตุปัญหาของความยากจนดังกล่าวมาจากเกษตรกรมีรายได้ต่ำจากราคาสินค้าเกษตรที่ต่ำ ต้นทุนการผลิตที่สูง และค่าแรงภาคการเกษตรที่ต่ำ แสดงให้เห็นว่า อาชีพเกษตรกรนั้นขาดทุนสะสมมาตลอด ซึ่งปัญหาทั้งหมดนั้นเกิดจาก 3 ส่วน ได้แก่ 1) เงินอุดหนุนฝั่งเกษตรกรให้ติดอยู่กับความยากจนระยะยาว 2) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลให้ ตกอยู่กับเกษตรกรรายใหญ่มากกว่ารายย่อย และ 3) เงินอุดหนุนที่ให้ มีจำนวนน้อย ไม่มั่นคง และต่อเนื่อง แต่ต้องใช้งบประมาณเพิ่มขึ้น (BioThai, 2023)

ประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์ จากสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้วิเคราะห์นโยบายและข้อเสนอแนะนโยบายเกษตรของพรรคการเมืองไว้ว่า นโยบายอุดหนุนภาคเกษตรกรรมมีผลดีมากกว่า แต่ไม่มีพรรคการเมืองไหนจะทำให้เกิดความยั่งยืน ทุกพรรคทำเพียงเพื่อหาเสียง เป็นนโยบายประชานิยมเท่านั้น ถ้าจะทำให้นโยบายยั่งยืนต้องแก้ไขที่รากของปัญหา คือ เรื่องของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน เพราะเกษตรกรครึ่งหนึ่งทำกินอยู่ในที่ดินของรัฐ ดังนั้น ควรให้เกษตรกรมีทางเลือกมากยิ่งขึ้นโดยผ่านการส่งเสริมการเกษตรโดยการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะได้ช่วยให้เกิดความยั่งยืน (BioThai, 2023)

นิมิตร เทียนอุดม ผู้อำนวยการมูลนิธิเข้าถึงเอดส์ (AIDS Access) ได้กล่าวถึง นโยบายเงินอุดหนุนเกษตรกรนั้นมีช่องว่างจำนวนมากที่ทำให้เกษตรกรที่ยากจนจริง ๆ ไม่สามารถเข้าถึงนโยบายดังกล่าว ด้วยเงื่อนไข เช่น เกษตรกรที่จะเข้าร่วมต้องขึ้นทะเบียน และการขึ้นทะเบียนต้องแสดงหลักฐานการทำกิน ซึ่งเกษตรกรที่เช่าที่ดินเพื่อทำกินก็จะมีสิทธิ (BioThai, 2023)

ประภาส ปันตบแต่ง รองศาสตราจารย์จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กล่าวถึงการขาดความต่อเนื่องในโครงการสนับสนุนของรัฐ เช่น โครงการนาอินทรีย์ล้านไร่ และการปลูกป่าชายเลนเพื่อขายคาร์บอนเครดิต ทำให้โครงการเหล่านี้ไม่อยู่ในสายตาของสาธารณะอีกต่อไป นโยบายที่มีประสิทธิภาพควรจะต้องคำนึงถึงเกษตรกรและครอบคลุมถึงด้านการตลาด ไม่ควรจำกัดเฉพาะในแง่ของการเกษตรเท่านั้น (BioThai, 2023)

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า ถ้ารัฐบาลจะผลักดันนโยบายที่ได้ประกาศไว้ให้เกิดเป็นความจริงขึ้นมา คำถามคือ รัฐบาลจะไปทางงบประมาณมาจากไหน? ข้อห่วงใยกับการหาทางออกของรัฐบาลอาจจะบริหารราชการในรูปแบบใด การแก้ปัญหาเพื่อผลักดันนโยบายของรัฐบาลนี้ สอดคล้องเป็นไปตามทฤษฎีของเคนส์ (Keynes's theory) ซึ่งจะพยากรณ์ได้ว่า รัฐบาลจะใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มการใช้จ่ายจากภาครัฐบาลลงสู่ภาคธุรกิจแล้ว จะส่งผลให้ภาคธุรกิจมีผลประกอบการที่ดีขึ้น พนักงานก็จะได้รับเงินได้ที่มากขึ้น จะเพิ่มการใช้จ่ายภาคประชาชนที่เพิ่มขึ้นด้วย โดยมุ่งเน้นกระตุ้นการบริโภค เพื่อที่จะได้นำไปสู่การพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับมหภาค ทั้งนี้ต้องกระทำไปพร้อมกับการลดดอกเบี้ยลง เพื่อสนับสนุนให้ผู้คนใช้จ่าย รวมถึงปรับปรุงนโยบายทางการเงิน แก่ระบบภาษีด้วยมาตรการลดภาษี ควบคุมความต้องการซื้อสินค้าบางชนิด จนกว่าอัตราการว่างงานที่สูงและความต้องการของผู้บริโภคจะฟื้นตัวกลับมา ดังนั้น ข้อเสนอแนะนโยบายนี้ ได้แก่ 1) ปรับปรุงกฎหมายภาษีให้มีการจัดเก็บภาษี หรือจัดเก็บภาษีบางส่วนเพิ่มมากขึ้น หรืออาจจะตัดลดงบประมาณรายจ่ายในบางหน่วยงานหรือบางกระทรวงลง 2)

นโยบายส่วนใหญ่เน้นแก้ไขปัญหา หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเฉพาะหน้านั้น โดยไม่ได้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว 3) หลายนโยบายไม่สามารถขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติได้จริง เนื่องจากติดขัดข้อกฎหมายต่าง ๆ

3) ลดภาระค่าใช้จ่ายด้านพลังงานให้แก่ประชาชน ปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต ประกอบไปด้วย สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการราคาพลังงาน เช่น การลดภาระค่าพลังงาน ไฟฟ้า ก๊าซหุงต้ม และน้ำมัน เชื้อเพลิงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมในทันทีนั้น Thailand Development Research Institute (TDRI), (2023b) ได้กล่าวถึง นโยบายลดค่าไฟเพื่อช่วยเหลือประชาชนของรัฐบาลนี้ จากเดิม 4.45 บาทต่อหน่วย คงเหลือเพียง 3.99 บาทต่อหน่วย โดยยึดการชำระหนี้หรือภาระต้นทุนจากการผลิตไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตออกไปก่อนนั้น จะส่งผลกระทบต่อภาระทางการเงินการคลังของรัฐบาล และสร้างต้นทุนให้กับ การไฟฟ้า การขาดสภาพคล่อง และกระทบต่อความน่าเชื่อถือในการชำระหนี้ขององค์กร ทำให้อัตรา ดอกเบี้ย และต้นทุนทางการเงินที่สูงขึ้น และถ้าหากพ้นระยะเวลาของการพักชำระหนี้แล้ว จะเกิดการเรียก เก็บหนี้คืนทันที อาจส่งผลให้ราคาค่าไฟฟ้าเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 6 บาทต่อหน่วย (Thailand Development Research Institute (TDRI), 2023b)

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า นโยบายการลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานเป็นนโยบายลดค่าใช้จ่ายของภาค ประชาชน เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายใช้สอยที่ใช้แล้วหมดไป แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดนวัตกรรมหรือการเติบโตใด ๆ ในอนาคต เว้นเสียจากการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะสั้นเท่านั้น สอดคล้องเป็นไปตามทฤษฎีของเคนส์ (Keynes's theory) ซึ่งจะพยากรณ์ได้ว่า รัฐบาลจะใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการเพิ่มการใช้จ่าย จากภาครัฐบาลลงสู่ภาคธุรกิจแล้ว จะส่งผลให้ภาคธุรกิจมีผลประกอบการที่ดีขึ้น พนักงานก็จะได้รับเงินได้ ที่มากขึ้น จะเพิ่มการใช้จ่ายภาคประชาชนที่เพิ่มขึ้นด้วย โดยมุ่งเน้นกระตุ้นการบริโภค เพื่อที่จะได้นำไปสู่ การพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับมหภาค

4) ผลักดันการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ด้วยนโยบายตั้งเป้าเปิดประตูรับนักท่องเที่ยว ด้วยการปรับปรุงขั้นตอนการขอวีซ่า พร้อมกับเร่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมวีซ่า (Free VISA) กับกลุ่มนักท่องเที่ยวในประเทศเป้าหมาย นั้น สำหรับนโยบายจัดทำ Fast Track VISA สำหรับผู้เข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติ (MICE) รวมถึง เร่งปรับปรุงระบบคมนาคมและปรับเพิ่ม เที่ยวบินเข้าไทยให้มากขึ้น จากการศึกษาข้อมูลของ Public Relations Department (2023) กล่าวว่า ฟรี วีซ่า คือ การให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าประเทศไทยได้ โดยไม่ต้องขอวีซ่า มีเพียงหนังสือเดินทางอย่าง เดียวก็เพียงพอ ซึ่งข้อดี คือ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมในการทำวีซ่า และประหยัดเวลาในการทำเรื่องเข้า ประเทศ โดยรายชื่อประเทศที่ได้รับการยกเว้นการตรวจลงตรา หรือขอวีซ่าในไทยเพื่อการท่องเที่ยวพำนัก ได้ไม่เกิน 30 วัน ข้อมูลจากกรมการกงสุล ณ วันที่ 8 กันยายน 2566 มี 57 ประเทศ

บริษัทหลักทรัพย์ เอเซีย พลัส ได้วิเคราะห์นโยบายด้านพลังงานของรัฐบาลนายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี ไว้ว่า การลดราคาน้ำมันสำเร็จรูปเฉพาะดีเซลในปัจจุบัน ในประเด็นดังกล่าวอาจจะสามารถ กระทำได้ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ปรับโครงสร้างราคาหน้าโรงกลั่น ให้เป็นราคาที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงและ เป็นราคาที่ซื้อขายกันในภูมิภาคของโรงกลั่น แต่ประเด็นนี้จะกระทบต่อราคาหุ้นของโรงกลั่นในระยะสั้น (ThairathMoney, 2023a)

พรพรรณ บัวทอง นักวิจัย สวนดุสิตโพล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ระบุว่า จากผลการสำรวจสะท้อน ให้เห็นว่า คนไทยต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนการท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น ดึงจุดเด่นด้านวัฒนธรรม Soft Power ของแต่ละพื้นที่ขึ้นมาเป็นจุดขายใหม่ ๆ ในระยะสั้นก็อยากให้จัดแคมเปญลดราคาช่วยค่า

เดินทางต่าง ๆ ถึงแม้จะเป็นฤดูฝนซึ่งทำให้ยังกังวลเรื่องการเดินทางแต่ก็พร้อมจะท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อย เมื่อรัฐบาลใหม่เล่นเกมเรื่องการท่องเที่ยวขึ้นมาแล้วก็ควรเร่งจับจุดความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อขยายตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ (ThairathMoney, 2023a)

ปาริฉัตร พรหมสวัสดิ์ รองคณบดีโรงเรียนการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต กล่าวว่า การวิเคราะห์นโยบายด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาลใหม่ พบข้อสังเกตว่า มีเป้าหมายส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกสำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเหมือนช่วงก่อนสถานการณ์ COVID-19 ด้วยเป้าหมายการเป็น Wellness Destination เน้นการพัฒนาแบบองค์รวม ส่งเสริมเรื่องสุขภาพที่ดี รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวโดยมีองค์ประกอบสำคัญ เช่น แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และกิจกรรมที่ต้องมีผู้ให้บริการที่มีองค์ความรู้และความพร้อมในเรื่องการให้บริการนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งการผลักดันนโยบายให้ประสบความสำเร็จต้องใช้ระยะเวลาควบคู่ไปกับการมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืนในหลากหลายมิติ (ThairathMoney, 2023a)

ผู้เขียนมีความคิดเห็นสำหรับนโยบาย การให้ฟรีวีซ่ากับ ประเทศจีน และคาซัคสถาน เป็นนโยบายที่ดี แต่ยังไม่เร็วเพียงพอ เนื่องจาก วันที่ 1 ต.ค. 2566 ซึ่งตรงกับวันชาติจีนนั้น การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจีนนั้นต้องมีการวางแผนการท่องเที่ยว กำหนดเป้าหมาย สถานที่ท่องเที่ยว ถ้าเป็นการท่องเที่ยวแบบส่วนบุคคลแล้วอาจจะไม่มีปัญหาในประเด็นนี้ แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาเป็นแบบกรุ๊ปทัวร์โดยผ่านทางบริษัททัวร์ หรือเอเจนซีอาจจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยอาจจะไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่สำหรับช่วงวันหยุดยาวในเทศกาลตรุษจีนในเดือนกุมภาพันธ์ อาจจะไม่ได้รับผลกระทบมากนักเพราะนักท่องเที่ยวมีเวลามากพอที่จะวางแผนการท่องเที่ยวได้ ส่วนนี้สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจภาคการท่องเที่ยวของไทยให้ดีขึ้น

สำหรับประเทศคาซัคสถาน ถือว่าเป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ กำลังซื้อสูง มีศักยภาพด้านการใช้จ่ายซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาพักผ่อน หรือหลบหนีอากาศหนาวในประเทศของเขา ส่วนผลดีต่อการฟื้นฟูการท่องเที่ยว และภาคเศรษฐกิจของประเทศได้

5) ประเด็นการแก้ปัญหาความเห็นที่แตกต่างในรัฐธรรมนูญ ปี 2560

ในการประกาศนโยบายต่อรัฐสภาเกี่ยวกับการปรับปรุงความเห็นที่ไม่ตรงกันในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้เป็นอันดับสุดท้าย โดยมุ่งหวังที่จะทำให้รัฐธรรมนูญมีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น แต่ยังคงรักษารูปแบบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ไม่มีการเปลี่ยนแปลงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ รัฐบาลมีแผนที่จะหารือเกี่ยวกับวิธีการจัดทำประชามติที่จะให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎหมายและกติกาที่ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมถึงการหารือเกี่ยวกับวิธีการจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ในรัฐสภา เพื่อให้ประเทศสามารถเดินต่อไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง” (Khaosod Online, 2023)

จากการประชุม ครม.นัดแรกเมื่อ 13 ก.ย.ที่ผ่านมา ยังเป็นเพียงแค่คำสั่งนายกฯ ให้นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกฯ และ รมว.พาณิชย์ แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางการทำประชามติ ดึงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็น และใช้เวทีรัฐสภาหารือแนวทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ จึงถูกวิจารณ์อย่างหนักเป็นการ “ยื้อเวลา” หรือไม่ จึงมีความเห็นต่างจากนักวิชาการมีความเห็นสอดคล้อง กับฝ่ายค้าน ดังต่อไปนี้

โอฬาร ถิ่นบางเตียว คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้กล่าวว่า การที่นายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้นายภูมิธรรม ดูแลเรื่องการแก้รัฐธรรมนูญ มองว่าเป็นการยื้อเวลา ก่อนที่จะ

ลงประชามติ ทั้งที่ตามความเป็นจริงแล้วไม่ต้องมีขั้นตอนนี้ก็ได้อีก และในส่วนการจะต้องเปิดเวทีรัฐสภาเพื่อสอบถามความคิดเห็นก่อน มองว่าเป็นเกมการเมือง เพราะเมื่อเข้าสู่สภาแล้ว เสียงข้างมากในสภาฯ จะไม่เห็นด้วย เพราะคะแนนเสียงส่วนใหญ่ร้อยละ 99.99 ได้ประโยชน์โดยตรงจากรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 นี้ กล่าวได้ว่าการใช้กระบวนการทางสภาฯ ก็เพื่อไม่ให้เกิดการแก้ไขรัฐธรรมนูญในที่สุด ดังนั้น ถ้ารัฐบาลมีความจริงใจก็ควรตั้งคณะกรรมการพิจารณาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และศึกษาความเป็นไปได้จากประชาชนโดยตรงก็ได้ (Khaosod Online, 2023)

วิระ หวังสัจจะโชค ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้กล่าวว่า อันดับแรกที่รัฐบาลต้องทำ คือ เสนอให้ทำประชามติแก้ไขมาตรา แก่รัฐธรรมนูญมาตราเดียวกัน เพื่อปลดล็อกให้แก้ไขรัฐธรรมนูญได้ เพราะปัจจุบันแก้ยากเหลือเกิน ต้องได้เสียง สว. ต้องได้เสียงของหลายกลุ่มจนแทบเหมือนจะแก้ไขไม่ได้เลย

ตามกระบวนการ ถ้าจะแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ ต้องทำประชามติอีก 2 ครั้ง ถ้า ส.ส.ร. มาจากการเลือกตั้งอีก ต้องเลือกอีก 1 ครั้ง รวมทั้งหมดถ้าจะแก้ไขรัฐธรรมนูญ ต้องไปลงคะแนนเสียงถึง 4 รอบ ซึ่งอาจต้องใช้เวลาทั้งสมัยของรัฐบาล แต่ต้องเป็นรัฐบาลที่อยู่เต็มสมัย 4 ปี ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ (Khaosod Online, 2023)

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า ข้อกังวลของนักวิชาการหลายคน คือ สุดท้ายจะเหมือนเรากลับไปแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560 เฉพาะบางมาตรา คือ แก้เรื่องระบบเลือกตั้ง ในการที่จะอำนวยความสะดวกให้กับนักการเมือง ในการเลือกตั้งเท่านั้น แต่ไม่ได้แก้ที่หลักการพื้นฐานของรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับอำนาจอธิปไตย การกระจายอำนาจ หรือสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นไปตามทฤษฎีการสร้างชอบธรรม (Legitimacy Theory) เป็นทฤษฎีที่เน้นความสำคัญเกี่ยวกับแนวคิด "สัญญาทางสังคม" (Social Contract) คือ การที่องค์กรจะสามารถเติบโตและอยู่รอดได้นั้นขึ้นอยู่กับ 1) การส่งมอบสิ่งที่สังคมนั้นปรารถนาได้ และ 2) การกระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองแก่กลุ่มสังคม ทั้งนี้ หากองค์กรละเมิด หรือมิได้ปฏิบัติตามสัญญาทางสังคม องค์กรก็มีโอกาสที่จะประสบความล้มเหลวในการอยู่รอดได้

สรุปผลที่ได้จากการศึกษา

ผู้เขียนสามารถสรุปประเด็นสำคัญของนโยบายเร่งด่วน ได้ดังต่อไปนี้

1) การเติมเงิน 10,000 บาท ผ่านดิจิทัล วอลเลต (Digital Wallet) เป็นนโยบายที่อาจจะเกิดความเสียงขึ้นได้จาก 1) งบประมาณที่ใช้จะก่อให้เกิดหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น 2) ผู้มีรายได้น้อย จะไม่ได้รับประโยชน์มากกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ 3) เศรษฐกิจของประเทศจะถูกกระตุ้นให้ขยายตัวในระยะสั้น

2) การแก้ปัญหานี้ขึ้นทั้งในภาคเกษตร ภาคธุรกิจ และภาคประชาชน สรุปได้ว่านโยบายเงินอุดหนุนเกษตรกรจะสร้างปัญหาระยะยาว เพราะเงินเหล่านี้รัฐบาลนำมาจากเงินกู้นอกงบประมาณ และไม่ผ่านการพิจารณาในรัฐสภา ข้อเสนอสำคัญ คือ เกษตรกรควรได้รับการเพิ่มรายได้จากสวัสดิการในฐานะประชาชน จูงใจให้เงินสนับสนุนบางอย่างผูกกับเงื่อนไข ปรับปรุงการเกษตรเพื่อการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ เรื่องของสวัสดิการเกษตรกรนั้นต้องทำพร้อมกับเรื่องอื่น ๆ ที่เชื่อมกับสวัสดิการ เช่น นโยบายที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

3) ลดภาระค่าใช้จ่ายด้านพลังงานให้แก่ประชาชน ในประเด็นนี้ อาจจะไม่สำเร็จโดยเร็วถ้าราคาตลาดของน้ำมันเชื้อเพลิงในโลกรยังมีราคาสูงอยู่ และถ้าหากรัฐบาลจะใช้แนวทางการยัดเยียดแล้ว รัฐบาลควรใช้นโยบายเฉพาะประชาชนบางกลุ่ม และให้ระยะเวลาช่วยเหลือที่ชัดเจน ตัวอย่างเช่น ลดค่าไฟฟ้าให้

เฉพาะครัวเรือนที่มีความจำเป็นหรือที่มีรายได้น้อยเท่านั้น นอกจากนี้รัฐบาลควรมีการวางแผนการใช้ไฟฟ้า โดยดูจากความต้องการใช้ไฟฟ้าของสังคมที่เปลี่ยนแปลงตามพฤติกรรม เช่น การติดโซลาร์เซลล์ การใช้รถยนต์ไฟฟ้า เป็นต้น

4) ผลักดันการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ประเด็นนี้ การเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจีน นั้นต้องมีการวางแผนการท่องเที่ยว กำหนดเป้าหมาย สถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาเป็นแบบกรุปทัวร์โดยผ่านทางบริษัททัวร์ หรือเอเจนซีอาจจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวน้อยอาจจะไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5) ประเด็นการแก้ปัญหาความเห็นที่แตกต่างในรัฐธรรมนูญ ปี 2560 นั้น สรุปได้ว่าในขณะนี้การแก้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้คงเป็นไปได้ยาก หรือหาก สว. หดวาระลง และยังไม่ชัดเจนในเรื่องการแก้รัฐธรรมนูญ รัฐบาลอาจหาทางออกโดยตั้ง ส.ส.ร. เพื่อรักษาสถานะทางการเมืองของตัวเอง วิธีการผลักดัน คงต้องใช้พลังทางสังคมค่อนข้างมากในการกดดันรัฐบาล

สุดท้าย หากการตรวจสอบของฝ่ายค้านในอนาคต หากพบปัญหาทุจริต หรือปัญหาการคอร์รัปชัน ที่เกิดในคณะรัฐมนตรีและในระบบราชการแล้ว รัฐบาลย่อมจะตกเป็นจำเลยทางการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และอาจมีผลกระทบต่อฐานเสียง โดยเฉพาะในกรณีของพรรคเพื่อไทยที่เป็นพรรคแกนนำรัฐบาล ประกอบกับพรรคเพื่อไทยเองก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากมาแล้วจากการตั้งรัฐบาลแบบผสมข้ามชั้น ที่ทำให้หลายคนที่เป็นฐานเสียงเดิมนั้นไม่ตอบรับกับการจัดตั้งรัฐบาลครั้งนี้เท่าใดนัก อันจะทำให้พรรคแกนนำ ซึ่งเผชิญกับแรงกดดันทางการเมืองจากปัญหาดังกล่าวมาก่อนแล้ว จะยิ่งเผชิญแรงกดดันมากขึ้นด้วย และโดยเฉพาะการที่คนที่มีตำแหน่งของพรรคแกนนำรัฐบาลเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์และถูกเปิดโปงบนเวทีสาธารณะแล้ว ปัญหาเช่นนี้อาจกลายเป็นปัจจัยชี้ขาดต่ออนาคตของรัฐบาลผสมได้ไม่ยาก

ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่า อนาคตของประเทศไทยอีก 4 ปีข้างหน้า อาจจะได้เป็นไปตามที่รัฐบาลแถลงนโยบายไว้ ดังภาครัฐควรให้ความสำคัญในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ควรให้ความสำคัญกับกรอบวินัยการเงินการคลังของประเทศอย่างเคร่งครัด และให้ความสำคัญกับเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในด้านการใช้จ่าย รัฐบาลจะดำเนินการใช้จ่ายให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม โดยพิจารณาใช้จ่ายจากแหล่งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณทั้งในส่วน of เงินกู้

2) ควรให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศ

3) ควรเพิ่มการใช้เครื่องมือทางการเงินอื่น ๆ ในการสนับสนุนการดำเนินนโยบายเพื่อลดภาระการลงทุนจากงบประมาณแผ่นดินและการกู้เงิน

4) ควรเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีควบคู่ไปกับการเร่งส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนและสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งมีเม็ดเงินดังกล่าวจะกลับเข้าสู่ระบบภาษีที่จะนำไปใช้ในการดำเนินนโยบายต่อไปได้

5) ควรปรับปรุงกฎหมายภาษีให้มีการจัดเก็บภาษี หรือจัดเก็บภาษีบางส่วนเพิ่มมากขึ้น หรืออาจจะตัดลดงบประมาณรายจ่ายในบางหน่วยงานหรือบางกระทรวงลง

6) ควรกำหนดนโยบายส่วนใหญ่เน้นแก้ไขปัญหา หรือเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน เฉพาะหน้าเท่านั้น โดยไม่ได้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว

7) ควรยกเลิกกฎหมายที่เป็นอุปสรรค และปรับปรุงกฎหมายที่สามารถขับเคลื่อนนโยบาย หลายนโยบายไม่สามารถขับเคลื่อนให้สู่การปฏิบัติได้จริง

8) ควรจะยุตินโยบายที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือทำนโยบายนั้นต่อ ตามหลักทฤษฎีนโยบายสาธารณะ ในกระบวนการออกแบบนโยบาย จนกระทั่งถึงขั้นตอนการสื่อสาร ซึ่งควรมีการฟังเสียงประชาชน ผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ว่ากลุ่มคนที่คาดว่าจะได้รับผลในเชิงบวกนั้น มีความต้องการดังกล่าวจริงหรือไม่

ท้ายสุด ในตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ รวมถึงความตื่นตัวทางการเมืองของภาคประชาชน ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตการณ์โควิด ราคาพลังงาน สินค้าที่สูงขึ้น สิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง ปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเงิน สัญญาทางสังคมและนโยบาย ความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่ยังคงมีความสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาในการบริหารงานตามนโยบาย อาจจะทำให้เห็นนโยบายที่ได้แถลงไว้มีอาจลุล่วงหรือได้ราบรื่นในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- Ministry of Education: Ministry of Education 360. (2023). Summary of the Cabinet's policy statement "Mr. Settha Thavisin, Prime Minister". (Online). Available: <https://moe360.blog/2023/09/11/cabinet-policy-statement-2023/>. (September 15, 2023) (in Thai)
- Sukchotirat, T. (2023). Policies that are (seemingly) good, but no one wants them. (Online). Available: <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/finance/investment/1089554>. (September 15, 2023) (in Thai)
- Money & Banking. (2023). “Pheu Thai” summarizes short-term-urgent-long-term policies Government policy statement to parliament 11 Sep. 2023. (Online). Available: <https://moneyandbanking.co.th/2023/60607/>. (September 15, 2023) (in Thai)
- Royal Thai Government. (2023). Mr. Settha Thavisin, Prime Minister, announced the Cabinet's policy to Parliament. (Online). Available: <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/72077>. (September 15, 2023) (in Thai)
- Investerest.co. (2023). What is Keynesian economics like? Why do we have to give importance?. (Online). Available: <https://www.investerest.co/economy/keynesian-economics/>. (September 15, 2023) (in Thai)
- Thailand Development Research Institute (TDRI), (2023b). Time bomb: The government lowers electricity prices by extending EGAT's debt. In the future, it is likely to increase to 6 baht. (Online). Available: <https://www.pptvhd36.com/news/เศรษฐกิจ/206060>. (September 23, 2023) (in Thai)
- Thailand Development Research Institute (TDRI). (2023a). Observations and concerns regarding economic and social policies of political parties in the 2023 general

- election. (Online). Available: <https://tdri.or.th/2023/02/political-partiess-policies-overview/>. (September 23, 2023) (in Thai)
- Siamrath Online. (2023). The Money Forum stage proposes that the government lay out a clear framework. Find a solution to use digital money of 10,000 baht. (Online). Available: <https://siamrath.co.th/n/480022>. (September 24, 2023) (in Thai)
- Public Relations Department. (2023). Cabinet gives green light to free visa for tourists China-Kazakhstan Hoping for money to enter the country Stimulate the tourism economy. (Online). Available: <https://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG230915115940662>. (September 21, 2023) (in Thai)
- Office of the Election Commission. (2023). Powers and duties of the Election Commission, Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2017. (Online). Available: https://www.ect.go.th/ect_th/th/ect-roles. (September 25, 2023) (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2018). National Strategy 2018-2037. (Online). Available: https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf. (September 25, 2023) (in Thai)
- Bamrungsuk, S. (2023). Coalition government 2023: On the difficult road of Thai politics. (Online). Available: <https://thestandard.co/opinion-goverment-2566/>. (September 21, 2023) (in Thai)
- Chinprateep, A. (2023). Interesting government policies for 2023? & Year of the Rabbit amid economic fluctuations (Part 3). National Institute of Development Administration. 17 July 2023. (Online). Available: <https://nida.ac.th/government-policies-2566/>. (September 26, 2023) (in Thai)
- BioThai. (2023). Agricultural policy analysis: Election 2023 has not yet reached a sustainable and fair transformation of the agricultural and food system. (Online). Available: <https://www.biothai.net/policy/fairtrade/5465>. (September 23, 2023) (in Thai)
- Britannica. (2014). Keynesian Economics, (Online). Available: <https://www.britannica.com/topic/Keynesian-economics>. 20 September 2023,
- Dowling, J. and Pfeffer, J. (1975). Organizational Legitimacy: Social Values and Organizational Behavior. *Pacific Sociological Review*, 18, 122-136.
- Dye, T. Zeigler, H. Schubert, L. (2011). *The Irony of Democracy: An Uncommon Introduction to American Politics*. Cengage Learning.
- Easton, D. (1990). *The Analysis of Political Structure*. London: Routledge.
- International Monetary Fund. (2014). What is Keynesian Economics? 20 September 2023, (Online). Available:

<https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2014/09/basics.htm>. (September 15, 2023) (in Thai)

Khaosod Online. (2023). Pheu Thai Government and amendments to the Constitution. (Online). Available: https://www.khaosod.co.th/newspaper/newspaper-inside-pages/news_7875305. (September 15, 2023) (in Thai)

Thai PBS. (2023). Keep an eye on 11-12 Sept. 2023, government policy statement "Seththa Thaweessin". (Online). Available: <https://www.youtube.com/watch?v=qjfgH8-a84>. (September 15, 2023) (in Thai)

ThairathMoney. (2023a). Analyzing the policy of reducing energy prices, R. Settha puts pressure on refinery stocks. It is expected that CPAXT may benefit. (Online). Available: <https://www.thairath.co.th/money/investment/stocks/2721477>. (September 23, 2023) (in Thai)

ThairathMoney, (2023b). Advantages-disadvantages "Farmer debt suspension" disappears permanently? Or add a debt trap. (Online). Available: https://www.thairath.co.th/money/economics/thailand_econ/2721812. (September 23, 2023) (in Thai)

TNN Online. (2023). Completely Summarized in Points, Government Policy Announced to Parliament. (Online). Available: <https://www.tnnthailand.com/news/politics/155068/>. (September 15, 2023) (in Thai)